

ПОНЯТТЯ «МОВНА ОСОБИСТІТЬ» ЯК СОЦІОЛОГІЧНА КАТЕГОРІЯ

Шанідзе Н. О.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

В роботі розглянуті питання мовної особистості, яка визначається через процес вибору того чи іншого соціально прийнятного варіанту використання різноманітних мовних засобів, в залежності від соціальних чи комунікативних чинників.

Поняття мовної особистості, яке нещодавно увійшло у вимір саме соціологічної науки, зародилося в спочатку в лінгвістиці, де досліджувалися різноманітні характеристики використання мови. Але дуже швидко виникло розуміння, що мовна особистість – це проекція в область лінгвістики відповідного міждисциплінарного терміну, в значенні якого переломлюються філософські, соціологічні та психологічні погляди на суспільно значиму сукупність фізичних і духовних властивостей людини, що складають його якісну визначеність. Діалектичний зв'язок індивідуального і соціального, відображений в понятті «особистість», виражається в тому, що поняття «мовна особистість» може використовуватися для позначення як індивідуального для кожного мовця способу використання мовних засобів, так і когнітивно-дискурсивного інваріанта. Очевидно, що при вивченні мовної особистості не слід обмежуватися лише лінгвістичними розвідками, але обов'язково повинні прийматися до уваги і соціальні, і соціально-філософські підстави.

Класифікації підходів до вивчення мовної особистості дозволяють судити про те, що багато авторів приділяють увагу соціальному аспекту мовної особистості (національні, територіальні, вікові, професійні, гендерні аспекти мовної поведінки). Проте, при всій різноманітності підходів до мовної особистості та уваги до соціальної складової, значення мовної особистості для процесів соціального конструювання реальності залишається маловивченим. Звідси випливає, що соціологічне моделювання мовної поведінки має виявити закономірності цього вибору, правила, що лежать в її основі, навіть якщо вони далеко не завжди можуть бути сформульовані у вигляді однозначних алгоритмів поведінки. Більш того, мова є невід'ємною складовою буття особистості, будь-яка особистість вкорінена в мові. Мова представляється тим початком, яке за своєю суттю об'єднує особистість і соціальну реальність, яку вона конструює. Таким чином, категорія «мовна особистість» досить цікава та актуальна для дослідження саме соціологічної науки.